

Sygn. akt III Ca 532/17

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Hupa-Dębska

Sędziowie: SO Leszek Dąbek (spr.)

SO Lucyna Morys-Magiera

Protokolant Agnieszka Wołoch

po rozpoznaniu w dniu 6 lipca 2017 r. na rozprawie sprawy

z wniosku A. R. i M. S. (następców prawnych zmarłego K. S.)

z udziałem A. G., W. G. i K. K.

o stwierdzenie nabycia spadku po W. S.

na skutek apelacji wnioskodawców

od postanowienia Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 27 maja 2015 r., sygn. akt I Ns 1218/14

postanawia:

1. **oddalić apelację;**

2. **oddalić wnioski wnioskodawców i uczestników postępowania o zasądzenie na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.**

SSO Lucyna Morys-Magiera SSO Magdalena Hupa-Dębska SSO Leszek Dąbek

Sygn. akt III Ca 532/17

UZASADNIENIE

Wnioskodawca K. S. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po W. S..

Uzasadniając wniosek twierdził, że W. S. zmarł 3 08 1997r., a spadek, w skład którego wchodzi gospodarstwo rolne powinien odziedziczyć on z uwagi na posiadanie odpowiednich kwalifikacji rolnych.

Uczestnicy postępowania A. G., W. G.

i K. K. sprzeciwili się żądaniu w zakresie w jakim wnioskodawca miałby wyłącznie nabyć wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne.

Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach w postanowieniu

z dnia 27 05 2015r. stwierdził, że spadek po W. S. nabyli

na podstawie ustawowego porządku dziedziczenia: syn K. S. i córka C. G., która zmarła 21.11.1999r. każdy w 1/2 części wraz z udziałem
w gospodarstwie rolnym oraz orzekł, że strony ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

W ustalonym stanie faktycznym, w motywach orzeczenia przywołał regulację art. 926 k.c., art. 931 § 1 i 2 k.c. i stwierdził, spadkodawca W. S. nie pozostawił testamentu, zaś w chwili śmierci był wdowcem. Miał troje dzieci, z których jedno – J. S. nie dożyło otwarcia spadku, nie pozostawiając zstępnych. W konsekwencji, za spadkobierców ustawowych uznał wyłącznie wnioskodawcę K. S. oraz uczestniczkę postępowania C. G. (gdyż zmarła ona 21.11.1999 roku, a zatem już po dacie otwarcia spadku). Udziały spadkobierców ustawowych K. S. oraz C. G. w spadku uznał za równe. Następnie wskazał, iż zgodnie z art. 924 k.c. i art. 925 k.c. w związku z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 1990r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321) do dziedziczenia spadku, w tym gospodarstwa rolnego po W. S., zmarłym w dniu 3 sierpnia 1997 r., mają zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego, w tym art. 1059 k.c., w brzmieniu nadanym przez powyższą ustawę nowelizującą oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 1990 r. w sprawie warunków dziedziczenia ustawowego gospodarstw rolnych (Dz.U. Nr 89, poz. 519). Stwierdził, iż wnioskodawca ani uczestnicy postępowania nie wykazali spełnienia którejkolwiek z przesłanek z art. 1059 k.c., warunkujących dziedziczenie gospodarstwa rolnego. W chwili otwarcia spadku zarówno sami zainteresowani, jak i ich zstępni nie wykonywali stałej pracy bezpośrednio przy produkcji rolnej, nie posiadali przygotowania zawodowego do prowadzenia produkcji rolnej, nie byli małoletni, nie pobierali nauki zawodu ani też nie uczęszczali do szkoły, nikt z uprawnionych nie był również trwale niezdolnym do pracy. Uznał, że wnioskodawca nie posiadał przygotowania zawodowego do prowadzenia produkcji rolnej. Wobec uznania, że żaden ze spadkobierców nie odpowiada warunkom przewidzianym dla dziedziczenia gospodarstwa rolnego, uznał, iż gospodarstwo dziedziczą spadkobiercy na zasadach ogólnych, stosownie do treści art. 1063 k.c.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

Orzeczenie zaskarżył **wnioskodawca K. S.**, który wnosił o jego zmianę poprzez uwzględnienie wniosku, bądź jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Zarzucił istnienie sprzeczności pomiędzy poczynionymi przez Sąd pierwszej instancji a zebrany w sprawie materiałem dowodowym, polegającą na przyjęciu, że uprawianie przez wnioskodawcę własnego gospodarstwa rolnego i prowadzenie hodowli świń przez okres kilkudziesięciu lat nie daje podstaw do uznania, że wnioskodawca posiadał przygotowanie zawodowe do prowadzenia produkcji rolnej w chwili otwarcia spadku.

W uzasadnieniu apelacji między innymi podnosił, że wnioskodawca wraz z żoną gospodarstwo rolne otrzymał od ojca W. S. i samodzielnie je uprawiał równocześnie pracując w zakładzie produkcyjnym. Wnioskodawca był typowym chłoporobotnikiem, który po pracy w zakładzie produkcyjnym był zmuszony do uprawiania gospodarstwa ze względu na istnienie kartek na mięso i wędliny, które nie zapewniały odpowiedniej ilości żywności. Wnioskodawca nie posiadał wykształcenia rolniczego ale zaznaczał, że uprawiał swoje gospodarstwo przez kilkadziesiąt lat do chwili gdy było to opłacalne.

Uczestnicy postępowania A. G. i K. K. wnieśli o oddalenie apelacji oraz zasądzenie na ich rzecz zwrotu kosztów procesu.

W toku postępowania zmarł wnioskodawca K. S. i w jego miejsce z mocy prawa przystąpili do sprawy jego następcy prawni M. S. i A. R., którzy poparli apelację.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Sąd pierwszej instancji trafnie zakwalifikował wniosek, a następnie prawidłowo rozpoznał sprawę.

Ustalenia faktyczne składające się na podstawę faktyczną orzeczenia mają odzwierciedlenie w informacjach zawartych w źródłach dowodowych wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, których ocena jakkolwiek lakoniczna jest logiczna i mieści się w granicach swobodnej oceny dowodu, a Sąd odwoławczy ocenę tę podziela.

W oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy uzupełniono podstawę faktyczną orzeczenia ustalając dodatkowo, że W. S.

w chwili wspólnego zamieszkiwania w nim jego syn K. S. oraz jego córka C. G. posiadał gospodarstwo rolne o powierzchni przekraczającej 1,44 ha (okoliczność bezsporna; k-132 akt).

Było to gospodarstwo rodzinne i mieszkali oni wspólnie w jednym domu a W. S. prowadząc gospodarstwo rolne między innymi sadił ziemniaki, warzywa i zbierała siano (dowód: zeznania wnioskodawców A. R. i M. S., k- 131 akt).

Do chwili wyjazdu za granicę C. G. „zajmowała się prowadzeniem domu” W. S. (dowód: zeznania wnioskodawcy M. S.).

K. S. i C. G. w czasie wspólnego zamieszkiwania z W. S. przez okres co najmniej jednego roku pracowali w jego gospodarstwie rolnym bezpośrednio przy produkcji rolnej

Ostatnie ustalenie znajduje oparcie w domniemaniu faktycznym (art. 231 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.) wynikającym z faktu wspólnego zamieszkiwania K. S. i C. G. z ojcem oraz rodzinnym charakterem jego gospodarstwa i uprawiania przez niego przynajmniej ziemniaków i warzyw oraz zbierania siana, co z uwagi na charakter tych prac oraz areal gospodarstwa rolnego wymagało współdziałania większej ilości osób, a to z kolei prowadzi do wniosku, iż dzieci W. S. zarówno w okresie dzieciństwa jak również po uzyskaniu pełnoletniości brały w tych pracach czynny oraz trwały udział i tym samym przez okres co najmniej jednego roku pracowały one w jego gospodarstwie rolnym bezpośrednio przy produkcji rolnej (dodatkowo potwierdzają to zeznania uczestników postępowania A. G. oraz uczestniczki postępowania K. K., którzy zaznali, że ich matka C. G. w czasie zamieszkiwania z rodzicami brała udział w pracach polowych;

k – 34 i 35 akt)

Z tych też względów Sąd odwoławczy - z powyższą modyfikacją - przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji.

Dokonana przez Sąd Rejonowy ocena prawna ustalonego stanu faktycznego w swym zasadniczym zarysie jest prawidłowa i Sąd odwoławczy ją podziela i przyjmuje za własną (orzecz. SN z dn. 26 04 1935r. III C 473/34, ZB. Urz. 1935r. nr 12, poz. 496).

Z wyników przeprowadzonego postępowania, w tym postępowania odwoławczego, wynika jednak, (znalazły one swój formalny wyraz w dokonanej powyżej modyfikacji podstawy faktycznej orzeczenia), że po uzyskaniu pełnoletniości K. S. i C. G. w czasie wspólnego zamieszkiwania z W. S. przez okres co najmniej jednego roku pracowali oni bezpośrednio przy produkcji rolnej.

Z tej przyczyny zgodnie z regulacją art. 1059 pkt 3 k.c. w związku

z regulacją § 1 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 12 12 1990r. w sprawie warunków dziedziczenia ustawowego gospodarstw rolnych (Dz.U. 1990r. nr 89, poz. 519 z późniejszymi zmianami) posiadali oni uprawnienia rolne do dziedziczenia z ustawy wchodzącego w skład spadku po W. S. gospodarstwa rolnego, przez co - z mocy przywołanych przez

Sąd Rejonowy regulacji prawnych - nabyli oni w drodze ustawowego dziedziczeni po nim udziały w 1/2 części w tym gospodarstwie.

Ostatecznie pomimo częściowo odmiennego uzasadnienia znalazło to prawidłowe odzwierciedlenie w zaskarżonym orzeczeniu, co czyni apelację bezzasadną w rozumieniu art. 385 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.,

a to z mocy zawartej w nim regulacji prowadziło do jej oddalenia.

Reasumując zaskarżony wyrok odpowiada prawu i dlatego apelację powoda jako bezzasadną oddalono na mocy regulacji art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na mocy regulacji art. 520 § 1 k.p.c. oddalają wnioski uczestników postępowania o zasądzenie na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSO Lucyna Morys-Magiera SSO Magdalena Hupa-Dębska SSO Leszek Dąbek